

Täysistunto

Tiistai 10.10.2017 klo 13.59—17.18

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

16.55 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys tupakkaveron korotuksesta, ja varmasti tämänkaltaiset verot, kun puhumme tupakkaverosta, alkoholiverosta ja muista, ovat muun muassa kansanterveydellisestä näkökulmasta perusteltuja verotuksen muotoja.

Pyysin tämän puheenvuoron oikeastaan siksi, että haluaisin myös muistuttaa siitä, että eduskuntahan on keskustellut aika paljon tällaisista terveystalouden veroista, ja kun tässä nyt tehtiin päätös, että makeisverosta luovuttiin, niin samaan aikaan esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden yksimielisesti kirjasi ponnekseen, että tulisi saada korvaava terveystaloustalouden vero tämän poistuneen makeisveron tilalle, ja muun muassa sosiaalidemokraatit ovat kannattaneet tätä eduskunnan yhteistä linjaa, ottaneet sen myös omiin vaihtoehtoihinsa. Muistan, että tuolloin kun asiasta keskusteltiin, valtiovarainministerihän lupasi, että jotta tämänkaltaista aletaan valmistella, ja toivoisin todellakin, että nyt oltaisiin jotain jo saatu aikaan. Kyse on merkittävästä verotulosta ja kansanterveydestä ja sitä kautta myös laajemmista yhteiskunnallisista vaikutuksista.

Olisin halunnut tiedustella, missä tämän esityksen kanssa mennään, sillä alkaa tulla pikku kiire. Aikanaanhan tämä makeisvero poistui sillä perusteella, että EU vaatisi meiltä tätä, mutta silloinhan asiaa selviteltiin ja todettiin, että vastaavatyypisiä veromuotoja on kyllä EU-maissa käytössä. Ja silloin tulikin kysymys — kun hallitus jo kautensa alussa kaksi vuotta sitten tiesi, että tämä makeisvero tulee sellaisenaan poistumaan — miksi valmisteluihin ei lähdetty jo silloin. No hyvä, että luvattiin lähteä vuosi takaperin, mutta se, missä mennään sen kanssa nyt, olisi mielestäni ollut tässä yhteydessä hyvä käydä läpi.

16.57 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tupakkaveron vaihteellinen korotus seuraavan kahden vuoden aikana on mielestäni lakiesityksenä erittäin hyvä ja perusteltu. Kansanterveyden kannalta tupakointi on todella haitallinen ilmiö, ja siitä moni ihminen saa itselleen sellaisia sairauksia, joiden hoito maksaa sitten tuolla eri sairaalakierroksilla tavattoman paljon. Toivoisinkin, että tässä asiassa pystyttäisiin jatkossakin eteneeseen niin, että tupakoinnin haittoja vähennettäisiin tupakointia vähentämällä. Verotus tarjoaa siihen oivallisen keinon toki — tupakan haittavaeroa korotetaan, koska se on todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2017 vp

haitallista terveydelle — mutta toivoisin myös sitä, että kaikille lapsille, kun he koulunsa aloittavat, siellä kerrotaisiin reilusti ja rehellisesti sekä tupakan haitoista että myös alkoholin haitoista.

Se terveyskasvatus on kaikista tärkeintä. Kun pienestä asti terveyskasvatusta lapsillemme annamme, niin tällaiset ilmiöt kuin tupakointi tai jonkun muun haitallisen aineen nauttiminen vähenevät ja terveys paranee. Loppujen lopuksi ihmisen elämässä on yksi suuri pääoma mukanamme, ja se on terveys.

16.59 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tupakkavero on hyvä esimerkki haittaverosta, jonka korottamista itsekkin pidän kyllä kannatettavana. Vaikka täällä aikaisemmin olen tänään kritisoinut muun muassa kiinteistöveron korotuksia, niin tupakkaveroon suhtaudun aivan toisin. Tupakkaveroahan on tämän vaalikauden aikana jo korotettu useaan otteeseen, ja tämä ihan looginen linja näyttää jatkuvan tämänkin hallituksen esityksen myötä. Muistaakseni nämä aiemmat tällä vaalikaudella tehdyt korotukset on tehty yksimielisinä. En ole tästä aivan varma, mutta näin muistelisin. Toivottavasti tämä yksimielinen linja jatkuisi tämänkin esityksen myötä.

Edustaja Hoskonen täällä puhui kansanterveydellisistä syistä, ja näihin näkemyksiin on kyllä helppo yhtyä. Tämä tupakka on kyllä varsin vaarallinen aine monelle suomalaiselle, se aiheuttaa monia ongelmia, terveyshaittoja ja kuolemiakin hyvin paljon muun muassa syöpien muodossa. Kansanterveydellisistäkin syistä ja näkökulmista katsoen tämä korotusesitys on hyvin perusteltu ja ehkäisee toivottavasti toteutuessaan näitä laajoja tupakoinnista aiheutuvia terveyshaittoja ja terveystenonja sekä yhteiskunnallekin aiheutuvia laajoja kustannuksia. Nämä aiemmat tupakkaveron korotukset ovat lisäksi lisänneet valtion verotuloja merkittävästi. Toivottavasti samoin käy tämän esityksen myötä.

Ainoa huoli, mikä tähän hieman liittyy, on salakuljetuksen mahdollinen lisääntyminen, mutta ainakaan aiemmin se ei ole suuresti kasvanut, johtuen osin näistä veronkorotuksen asteittaisista muutoksista. Eli niitähän on tehty puolivuositain, ja uskon, että tämän esityksen myötä jatketaan tällä hyvällä linjalla.

17.01 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Yhdyn tähän kiittelyyn, joka koskee tupakkaveron korottamista. Se on tietenkin kansanterveyden kannalta tilannetta parantava toimenpide. Täällä on kiistelty siitä, kuka on minkäkin lakihankkeen isä, ja voin sanoa aidosti ja totuudenmukaisesti, että tätä asiaa hoiti eniten hallitusneuvotteluissa Smolnassa edustaja Zyskowicz. Joten jos joku muu väittää olevansa tähän ansioitunut, niin puhuu muunnettua totuutta. Zyskowicz oli tämän esityksen takana vahvasti.

Elinkeinonharjoittajien kannalta on ehkä hiukan ongelmallista tuo puolen vuoden välein tapahtuva korottaminen.

Sitten edustaja Viitaselle voisin sanoa, että makeisveron tilalle on ehdotettu ja suunniteltu sokeriveroa, mutta ilmeisesti sen valmistelu on käytännössä katkennut sen takia, että tuon veron tekninen rakentaminen on käytännössä ylivoimaista.

17.02 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vaikka en sinänsä tupakkaveron korotusta vastustakaan, haluan silti tuoda esille, että onhan se kuitenkin realiteetti, etteivät kaikki halukkaatkaan tupakanpolton lopettajat siitä tupakasta noin vain eroon pääse, ja tässä salissakin on useita kertoja kyselytunnilla todettu, että tupakkavero on yksi niistä asioista, jotka nostavat pienituloisten maksurasituksia tässä verotuksen kokonaiskuvassa. Lisäksi, kun tupa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2017 vp

kan tuontia itärajan yli tiukennettiin hallituksen toimesta tupakkalain muutoksessa, se aiheutti tiettyä alueellista epätasa-arvoa sen suhteen, että EU-maista tuontia kuitenkin tapahtuu rannikon satamakaupungeissa ja nyt sitten sitä tupakkaa ei enää voida sieltä itärajan ylitse tuoda, joten ihmiset kokevat, että tämä oli alueellisesti epätasa-arvoinen päätös.

17.03 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuo on kyllä huono uutinen, jos valmistelu kokonaan on katkennut. Tästä itse sokeriverostahan on tehty selvityksiä jo vuosia sitten ja todettu tietty ongelmallisuus monesta syystä. Mutta nimenomaisesti muistan hyvin viime syksyn: Kun makeisverosta luovuttiin ja eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaakin yksimielisesti puhui tällaisesta laajemmasta terveysperusteisesta verosta, niin silloin kyllä hallituksen toimesta valtiovarainministeri Orpo sanoi, että nyt ryhdytään etsimään sitten mallia tällaiselle terveysperusteiselle verolle. Jos näin on, niin kuin edustaja Kiviranta sanoi, että käytännössä tätä ei nyt sitten valmistellakaan ja taas on vuosi kulunut, niin puhuttiinko muistaakseni arviolta 100 miljoonasta eurosta, mitä tässä on verotulon menetyksiä. Eli siinä mielessä tietenkin pitäisi nyt kiireesti tarttua siihen lupaukseen, joka vuosi sitten annettiin. Ehdottomasti tarvitsemme tätä valmistelua ja myös toimeenpanoa.

17.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Totta kai, jos edustaja Viitasella on hyviä ehdotuksia, täsmällisiä ehdotuksia [Pia Viitanen: Valtiovarainministeri on luvannut!] tällaisen terveysperusteisen uuden veron toteuttamiseksi... Sen verran vielä sokeriverosta, että sehän periaatteessa voidaan toteuttaa kahdella tavalla: raaka-aineverona ja sitten tuoteverona. Tuotevero on teknisesti käytännössä mahdoton, ja raaka-aineveroa en ainakaan itse kannata, koska se jouduttaisiin kohdistamaan myös kotimaiselle muutenkin heikoilla olevalle sokerin tuotannolle, ja on erittäin tärkeää, että Suomessa kuitenkin sokerin tuotanto säilyisi. Se on nyt selvästi uhanalaisena senkin vuoksi, että tästä vuodesta lähtien EU:ssa on poistettu maakohtaiset sokerikiintiöt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.